

Renosteria Muresului.

La legat

An. 1. 1939.

Nr. 1.

15 Ianuarie 1954.

Mania Pop

RENAȘTEREA ROMÂNIEI MUREȘULUI

DIRECTOR:
DR. E. NICOARĂ

Redacția și
Administrația:
Tipografia Comunală
— Târgu-Mureș —

**Credință și Muncă
Pentru TARĂ și REGE**

Abonamentul:
Un nr — — — 2 Lei
Anual — — — 120 "
Șase luni — — — 60 "
Autorități și Instituții
Dublu.

Apare
săptămânal

Programul nostru

Programul nostru se găsește în titlul ce l-am dat acestei gazete. Vrem renașterea Mureșului, vrem renașterea spirituală a acestui miez de țară românească, renașterea morală, renașterea națională, renașterea creștinească, renașterea în Credință și Muncă pentru Tară și Rege. Vrem o afirmare culturală viguroasă, rodnică, creatoare, vrem străngerea laolaltă a tuturor energiilor culturale, a tuturor talentelor, a tuturor celor ce au de spus un cuvânt, de dat o îndrumare, de inițiat o acțiune în domeniul cultural.

Ne adresăm tuturor conducătorilor de autorități, tuturor cărturarilor, tuturor profesorilor, învățătorilor, preșterilor, ne adresăm tuturor comercianților și meseriașilor, tuturor făraniilor tuturor tinerilor și tuturor bătrânilor.

Nu excludem pe nimeni din preocupările noastre.

Până mai ieri eram împărțiți cu toții în toate partidele politice. Ne dușmăneam și ne uram unii pe alții. Ne glășiam în fiecare clipă și în fiecare ocazie. În loc să ne adunăm cu toții, frate lângă frate, român lângă român, și să muncim cu aceiași dragoste și râvnă pentru înaintarea țării, ne-am măcinat puterile în zavistii de partid, în lupte sterpe.

Ne recunoaștem și partea noastră de vină în această încheștare zadarnică. Am dat și am primit lovituri. Vrem să le uităm însă pe toate. Vrem să uităm tot ceea ce ne-a despărțit până ieri, tot ceea ce ne-a împiedecat să conlucrăm frățește.

Trăim vremuri noi. Vremuri de înfrățire, vremuri de unire, vremuri de muncă — vremuri de renaștere națională.

Nimeni nu mai poate sta la distanță. M. S. Regele Carol II, Mântuitorul țării, ne cheamă pe toți la muncă. La muncă aprigă și fără zăbavă pentru renașterea țării.

Să-i ascultăm chemarea! Prin El se rotește însăși destinul neamului nostru.

Gazeta noastră se pune în slujba acestor vremuri noi, în slujba M. S. Regelui Carol II, în slujba Țării.

Vom fi în acest miez de țară crainicii marilor indemnuri regale, lupătorii neobosiți pentru realizarea lor, fanaticii renașterii naționale.

(Continuare în pagina IV-a)

LA ALBA-IULIA

-- Inchinare M. S. Regelui Carol II --

S'au împlinit 20 de ani de când înaintașii noștri s'au adunat în cetatea dela Alba-Iulia, care a strălucit de glorie românească sub Mihaii Viteazul și a plâns lacrimi de jale amară, la frângerea pe roată a lui Horia, — 20 de ani dela Unirea cea slântă și pe vecie legată aici.

Cei 20 de ani însă, în loc să aducă și solidaritatea și unirea sufletească dela Nistru până la Tisa, au trebuit să vadă cea mai oarbă neunire dintre fiii aceluiși neam; tatăl a ajuns certat cu fiii săi, frate cu frate și vecin cu vecin să trăiască în ceartă și chin, tinerii cu bătrânii în cumplite dușmăanii.

Această oarbă neunire din cei 20 de ani trecuți, a făcut să ajungă munții noștri seculari pustiiți de secura streinismului, ea a făcut să se înstreineze toate bogățiile blagoslovitului pământ străbun, ea a făcut să ajungă pe mâini dușmane toate isvoarele de câștig dela țară și orașe, ea a făcut să răsară pe holda de aur a credinței strămoșești toată pălămida și buruiana sectelor pocăite.

Dacă în cei 20 de ani trecuți, cineva avea curajul să-și inchine munca și credința, jertfa și viața, binelui obștesc românesc, nu era luat de nimeni în seamă, era pus la o parte, sub obroc, iar dacă trăgea clopotele în dungă prevesiind primejdia ce se apropie, era declarat rebun.

Dumnezeu însă nu lasă să piară pe cei ce-i lubește. Din dragostea Lui mare, și ca o răsplată pentru sufletul marilor noștri strămoși, cari sub steagurile lui Mihai cel Bătrân, ale lui Ștefan cel Mare și Sfânt dela Putna, ale lui Mihai Viteazul, ale lui Carol I și ale lui Ferdinand Intregitorul de Neam, au sângerat apărând crucea lui Christos, ne-a trimis un izbăvitor înțelept, care ne-a văzut suferințele și ne-a înțeles boala ce ne-a cuprins și care ca un doctor cu putere magică vrea să ne vindece.

Ca un izbăvitor ne cheamă din suferință la sănătate, din moarte ne cheamă la viață nouă, din rătăcire ne scoate la credință, din ceartă ne cheamă la unire și pace.

Este M. S. Regele Carol II. Pe acesta să-L ascultăm, glasul Lui să-L auzim, credința Lui s'o urmăm, porunca Lui s'o îndeplinim, drumurile Lui să le băătorim.

Dr. Eugen Nicoară.

(Continuare în pagina IV-a)

La moartea Patriarhului Miron

I-a fost dat I. P. S. S. Patriarhului Miron Cristea, după ce urcase cele mai înalte trepte ale marilor românești, să fie chemat, în pragul vârstei de șaptezeci de ani, să conducă destinele României în calitate de Președinte, al Consiliului de Miniștri.

M. S. Regele voind să dea țării, atât de tragic chinuită și de consumată de atâția tulburători văzuți și nevăzuți, un suflet și o direcțiune nouă, pentru a-și regăsi echilibrul și drumul firesc, uitându-se peste capetele celor mai încercați bărbați ai neamului, pentru a le încredința cărma guvernului, ochii Săi s'au oprit asupra bătrânului de șaptezeci de ani al cărui trecut, a cărui experiență și a cărui mare și curată inimă românească, era cea mai sigură cheazășie că gândul regal se va îndeplini în toată lărga sa amplasare. Și astfel, la chemarea Regelui, fostul Înalt Regent, a luat în mână frânele guvernării, achitându-se de această surprinzătoare misiune spre mulțumirea Regelui și spre admirația țării întregi. Smulșă din clocotul și haosul politic, care o desorientase și desamăgise profund, încadrată într-o nouă constituție, severă și precisă, și îndrumată spre un alt stil de viață, mai disciplinat și mai activ soarta neamului românesc a intrat într-o epocă nouă, într-o epocă de ordine și de creație nestăvilită.

E meritul strălucit al bătrânului Patriarh de a fi știut înțelege și asculta chemarea din ceasul al unsprezeceldea a înțeleptului și cutezătorului nostru Rege, aruncând în cumpăna istoriei laurii cuceriții dealungul unei jumătății de veac, riscându-și liniștea și prestigiul ce se cereau respectate și e, în același timp, dovada nedesmintită a științei M. S. Regelui de a cunoaște și mânui oameni țării în conformitate cu interesele neamului.

În situația în care se găsea România în Februarie 1938, ajunsă

(Continuare în pagina II-a)

La apariția „Renașterii Mureșului“

Problema răspândirii slovei tipărite în popor, purtătoare de îndrumări luminate și de sfaturi sănătoase, este, cred, de o capitală importanță și ea ar fi trebuit să preocupe în chip cu mult mai serios pe cei cari au avut, până uai ieri, soluri hotărâtoare la departamentul culturii publice.

Nu ezit că afirm că starea atât de înapoiată a satelor noastre, atât ca înfățișare cât și ca nivel de viață a s tenilor, se datorește tocmai acestei lipse: a lipsei gazetelor populare, scrise cinstit, pe înțelesul poporului, cu material adecuat nevoilor lor reale.

Cărturarii ardeleni, singurii, au înțeles marele folos al unor astfel de publicații și, cu toată vitregia împrejurărilor în care au trebuit să trăiască, ei s'au silit și au împănăat Ardealul cu zeci și zeci de foi populare, care, cu aspectul lor umil și sărac, erau însă tot atâtea opaițe de lumină în bezna adâncă a satelor românești, așteptate totdeauna cu nerăbdare și citite cu sete și drag de săteni.

De aici și încrederea nefermă și neclătită a satenilor ardeleni în slova scrisă, și tot datorită lor, sunt sigur,

și nivelul atât de ridicat al lor și al satelor de aici față de săteni și satele de dincolo de Carpați.

După dispariția „Gazetei Mureșului“, pe care ani de-arândul am scos-o și pe care, împrejurări regretabile, au făcut-o să dispară, nevoia unei gazete scrise cinstit, de înțelesul lumini sătești, cu indemnuri bune și sănătoase, era tot mai mult simțită, mai ales în acest colț de țară, unde ideea de Stat românesc, de ordine românească, de energie și vitalitate românească, este bine să se facă tot mai mult cunoscută, tot mai mult simțită.

Iată pentru ce ideea d-lui dr. Eugen Nicoară, acest neobosit, luminat și generos animator al vieții și simțirii românești pe meleagurile mureșene, de a scoate această gazetă a „Renașterii Mureșului“ este cu totul de laudă și prin ea, D-sa adaugă la atâtea fapte mari românești, încă una, pentru care toată recunoștința noastră i-se îndreaptă fără de precupețire.

Mihail Demetrescu.

PĂGINA CULTURALĂ

Marele Străjer

Ai crescut strajă aprigă, stâncă,
Să 'mplinești vrere românească, adâncă,
Sub brațul Tău de neînfrânt voinic
Veac nou se isvodește din nimic!

Suflet nou din Tine dăruiești
Neamului mușcat de-atâția câini,
Și țară nouă, dreaptă, construiești
Peste a trecutului ruini!...

Brazde-adânci de-azur și de lumină
Răstorni peste paraginele țării;
Și pentru Tine 'n faptul inserării,
Poporul Tău, în pace se închină!

Mihail Pinte

Serviciul Social

Prin legiferarea Serviciului Social s'a indeplinit o veche și arzătoare dorință a tuturor muncitorilor intelectuali, cari de ani lucrează pentru ridicarea satelor noastre.

Intreitul scop mareș ce se urmărește prin această lege: ridicarea bunăstării morale, sanitare și materiale a satelor a fost prea adesea stânjenit prin fărâmițarea și risipirea centrifugală a puținelor puteri intelectuale productive ale satelor și orașelor noastre.

Concentrarea tuturor puterilor de muncă în Căminul cultural, coordonarea activităților și raționalizarea muncii de folos obștești își va da curând roadele binefăcătoare.

Așezământul Domnesc, Fundațiile Regale și-a ales cel mai priceput și experimentat tovarăș de executare pentru Augustul gând al Suveranului în Societatea „Astra“.

Serviciul Social „Astra“ ne cheamă pe toți la muncă frățească și o înălțare românească.

Directorul Serv. Social-Astra, a. j. Mureș
Prof. dr. Ion Bozdog.

Oameni aleși din Ardeal:

1. Gh. Bogdan-Duică

Incontestabil cel mai mare istoric al literaturii române, cel mai desăvârșit și mai scrupulos istoriograf, mîntea cea mai larg cuprinzătoare a trecutului nostru cultural. Gheorghe Bogdan-Duică într-o societate ca a noastră și într-o știință ca istoriografia, în care prea puțini au venit să officieze conduși de principiile magnifice ale adevărului și ale muncii creatoare, și în care superficialitatea este încă departe de a fi înlăturată, a adus un spirit viu, cutezător, având un cult fanatic pentru adevăr, o uriașă putere de muncă, o fierbinte credință românească, o mare conștiință de cărturar.

Un erudit în cel mai înalt înțeles al cuvântului. Vreme de aproape cinci zeci de ani a muncit cu o îndărătnicie incomparabilă pe terenul istoriei noastre literare, mereu însuflețit, niciodată istovit, devotat istoriografiei cum n'a mai fost altul, și, în același timp, rotindu-și larg privirile peste întreaga viață românească, peste toate problemele noastre naționale, gata oricând să aducă bogata sa contribuție la rezolvarea lor.

„Munca lui o va întâlni oricând oricine va cerceta domeniile în care, oprindu-se, fie și numai o clipă, el s'a dovedit stăpân“ (N. Iorga: Oameni cari au fost vol. III, pag. 315)

Istoriograf, critic literar, ziarist, om de școală, dascăl al dascălilor, animator și organizator cultural, academician, bărbat politic, cu mai puțin no-

O carte pe săptămână:

Octavian Goga: *Din larg. (Poeme postume).*

Moartea năprasnică a lui Octavian Goga, infricșatul cântăreț al patriimirii noastre, a lăsat neîncheiate multe planuri, multe visuri.

Printre ele și tipărirea unui volum de poezii scrise în anii cei mai vijelioși ai vieții sale, în anii închinăți în primul rând politicii, dar în care lira lui Octavian Goga a continuat totuși să cânte în surdina.

În liniștea patriarhală dela Ciucea, în ceasuri de izolare și de liniște, în ceasuri de singurătate, de voită singurătate, Octavian Goga a tors mai departe firul de aur al incomparabilei sale poezii.

Poetul a rămas poet!

Pietatea neconsoltei sale soții, D-na Veturia Goga și devotamentul dlui D. Ciurezu, a făcut ca aceste poezii, tănuite până acum marelui public, să apară sub sugestivul titlu: *Din larg*, în editura Fundației pentru literatură „Regele Carol II“.

Volumul acesta completează în mod armonios personalitatea vulcanică a lui Octavian Goga, desvăluindu-ne ultimele sentimente ale poetului care n'a capitulat nici o clipă în fața omului politic.

Eu urc spre culme... Mi-a rămas în urmă

Noroiul prins în putreda-i osândă

Infrigurata patimilor turmă

Cu chiot lung de'ntrecere flămândă...

Eu urc... Acolo jos în adâncime

Aud viața ce-și întinde hora;

E necurmatul cântec din vechime.

Îl știu... mai bine n'o să-l știe nime,

Căci am băut din cupa tuturor

Și l-am plătit cu lacrimi și cu rime...

Mai sus!... Mai sus!... Cetățile de stele

Cuprind rotirea gândurilor mele,

Și ca un sân ocrotitor de mamă

O năzuință proaspătă mă chiamă:

— Neprihănită, mândră poezie,

Lumină albă pururi adorată,

Ascultă-mă cu ruga mea târzie,

Și fă pe veci în minte să-mi tresalte,

Strălucitoare, rece și curată,

Singurătatea culmilor înalte...

În această singurătate de culmi înalte sorbea sufletul lui Octavian Goga suprema satisfacție, suprema mângâiere a sufletului.

Omul politic a putut fi înfrânt; poet a rămas nemuritor!

Să ne strângem dar încă odată în jurul poetului pentru ai asculta cântarea din urmă — minunata cântare.

De dincolo de mormânt Octavian Goga ne înalță încă odată în sfera eternelor seninătăți.

Oameni ca el mor dar nu pier niciodată!

n.

I M N

„dedicat Frontului Renașterii Naționale“

Vulturi regești cu-aripele albastre
Venii pe drum de jertfă'n falnic ste
Vă urmăresc din criptele sihastr
Vitejii ce-au murit cu pieptul gol.

Pe culmile văzduhurilor noastre
Nălțați al Creștinismului simbol,
Aduceți Crezul sufletelor voastre
Altarelor și Regelui obol.

Și gloata rătăcită și flămândă
Duceți-o peste veacuri la izbândă.
Fiți munților prieteni și străjari
Și fruntea lor ferți-o de osândă.

Soldați creștini i sfintei re'nvieri!

Leonard Divari

La moartea Patriarhului Miron

(continuare din pag. 1-a)

în fața prăpastiei fatale, Patriarhul Miron Cristea era unicul om care mai putea înfrâna acea formidabilă deslanțuire de patimi, era unicul prestigiu, unica forță morală, unica aureolă neprihănită ce putea să aducă liniștea și alinarea țării întregi.

Gândul cel bun a biruit. Țara a intrat într-o zodie nouă. Se muncește de zor. E încredere în legi și respect pentru cei care le reprezintă. E disciplina creatoare de opere mari. Guvernul prezidat de Patriarhul Miron Cristea a știut pacifica și disciplina. Președintele Consiliului de Miniștri știind precis ce se cuvine Regelui, ca unul ce a fost Regent și ce se cuvine Poporului, ca unul ce s'a ridicat din cel mai adânc izvor al său. A fost cea mai fericită întrupare a Cărmuitorului și Mănuitorului de oameni!

— scrie dl N. Iorga — mai ales mici, căci migala îl îmbăta de bucurie cu nesfârșitele surprinderi ce prepară, el avea aerul unui răsturnător de stânci, care le rupe și le sfarmă pentru nisipul de care caută a se folosi, fie și ca să-l arunce în vânt. Nici o piedecă nu-l oprea în avântul cercetărilor sale. Și ce ieșea din această trudă era neașteptat de nou, stabilindu-se legături a căror delicatețea ar fi scăpat privirii, ori cât de atente, a altuia, (N. Iorga Op. cit. pag. 395) sau, cum se exprima unul din foștii săi elevi: „O masă enormă de informații și fapte sunt armonizate, stăpânite cu suveranitate absolută, stoarse de întreaga lor semnificație, cum dirijorul stoarce palpitajia armonică a unei simfonii din toate elementele orchestrei“. (Ion Breazu: În memoria lui Gh. Bogdan-Duică pag. 30)

Scrișul lui Gh. Bogdan Duică nu avea scilipiri, dar avea o logică de oțel, un laconis impresionant, un talent rar de a caracteriza oamenii și situațiile.

Nu scria frumos, „nu făcea stil“, (Șerban Cioculescu: Revista Fundațiilor Regale anul I nr. 12 pag. 636), dar scria limpede, adânc, temeinic, documentat.

Când era mânios, când voia să înfierze vre-un potrivnic, scria aspru, dur, usturător, îngrozea printr-o pozițiune, distrugea printr'un epitet. O luptă cu Bogdan Duică era penibilă. Nu cruța și nu voia să cruțe pe nimeni. Atacă violent, prea violent chiar, trecând peste orice sentiment, peste orice considerație. Încea în luptă o voluptate stianie. Se avânta în ea cu toată hotărârea. Lovea cu sete.

O trăsătură esențială a caracterului lui Bogdan-Duică era tinerețea. Alerga pretutindeni ca un tânăr, se avânta ca un tânăr. Nu vom uita niciodată filipica rostită la Brașov în Septembrie 1933, cu un an înaintea morții sale, cu prilejul adunării generale a „Astrei“.

În fața unui comitet format în mare parte din oameni bătrâni, Gh. Bogdan Duică, un bătrân de 67 de ani, cerea o largă primenire, o radicală transformare a secțiilor literare ale „Astrei“, după propria sa expresie, sau „gunoi“. El ar fi vrut viața aceluia frământare, creație, muncă. O cerea aceasta cu glas de foc, cu amărăciuni multe cu plesne usturătoare.

Niciodată un tânăr din cadrul „Astrei“ n'ar fi putut cere acest respect mai ager și mai încruntat decât Bogdan Duică.

Și tot la o adunare a „Astrei“, Tg.-Mureș, în 8 Septembrie 1934, cu puține zile înainte de a muri, Gh. Bogdan-Duică această însuflețită conferință națională: **Entuziasmul este pârgă de rezistență a unui popor** înfierând pe cei căzuți în marș.

Cu o asemenea fire nu e de mirare că Bogdan-Duică avea în rândurile generației sale atâtea vrăjmași. Multe din ele neîmpăcate silindu-și să și risipească în lupte inutile un timp așa de prețios.

E însă datoria noastră, a celor tineri, cari, stând departe de om, în parte de toate vehemențele sale, și cunoscându-i numai fapta, numai sufletul de aur turnat într'o ope de geniu, să-l înălțăm pe pedestalul de lumină de unde nu se va mai coborî niciodată.

Vasile Netea

Străjerie — Invățământ — Educație

Străjeria și Școala

O mică incursiune în trecut ne duce la constatarea unei atmosfere defavorabilă intereselor noastre naționale. Instituțiile fundamentale ale statului nostru, ca biserica și școala, începușeră a fi sdruncinate în însăși existența lor: prima amenințată de secte străine, iar secunda pradă unui intelectua- lism searbăd, „ratat”, îmbăcsită de curente de import, ce nu se altoiau pe realitatea spirituală a neamului nostru.

Inițiativa regală vine cu un corectiv la timp, instituind străjeria înainte ca dușmanii de tot felul să-și fi definitivat opera nefastă.

Străjeria fășnește din însăși necesitățile neamului nostru, răsărind din tradițiile ce au alimentat toate gândurile bune ale înaintașilor noștri. Și dacă e chemată să primenească sufletul întregii națiuni, să formeze pionii pe care țara se va rezema mâine, grupați în jurul unui om ce întruchipează aspirațiile întregului popor, nu putea să înceapă decât cu școala primară.

Aci își găsește deplina justificare și psihologică și practică; psihologică, pentru că se bazează pe cunoașterea sufletului românesc și practică, pentru că dirijează elementele în direcția aptitudinilor native.

Străjeria este cel mai puternic curent pedagogic românesc încercat de școala noastră, fiindcă ia sub grija sa pregătirea individului în vederea marelui scop: jertfa pentru Țară și Rege.

Școala veche păcătua printr-o accentuare internațională a educării elevului impunând individualități fără corespondență în lumea noastră românească. Era o atmosferă cu miros democratic ce dilua spiritele pierzându-le în masa internațională. Și, dela desfrunzirea granițelor sufletești până la cele fizice nu e decât un singur pas. Străjeria conturează în mintea școlarului patria cu toate bunurile sale, îl leagă de pământul țării prin cultul eroilor, al muncii și al dragostei de natură românească, care e numai a lui și numai pentru el. Și acest egoism naționalist strângeră rândurile într'un tot indivizibil, organic.

Străjeria nu înlocuiește școala, cum greșit se interpretează de unii, ci o completează, o ajută, o pune pe calea ei normală, ca instrument de consolidare a statului național, căci fundamentarea ei e bazată pe activism fizic și spiritual.

Școala „snobism” școala „calapod” e înlocuită cu școala activismului practic, ce corespunde autenticului națiunii române.

Individualismul cultivat până la exagerare, ducea la detașarea individului din cadrul „națiunii tot” și deci la dezagregarea neamului. El nu se considera ca o piesă indispensabilă unui organism viu, ci solidar își ducea viața departe de tot ce privea națiunea. Durențele neamului nu-l consumau decât în măsura în care interesele lui era lezate, căci se socotea un organism complet și detașat.

Din această izolare, aceste indiferențe, era dăunător și trebuia urmat

Era un păcat a școlii, ca efect al greșelii politice de stat, care n'a imprimat o anumită conduită în privința educării tineretului.

Problema tineretului, rezolvată de alte națiuni cu mult înainte de noi, trebuie să fie preocuparea de cea etenie a tuturor celor ce vor să deslușească tainele atât de ascunse ale viitorului

În fața unui tineret bine pregătit, cu o forță morală și fizică solidă, gata să-și poartă virtuțile în serviciul Patriei și Troiului, surprizele cad, și viitorul nu mai are nevoie de învățământ în haina atât de misterioasă a necunoscutului.

Și aceste virtuți sunt din plin cultivate de străjerie, prin școală.

N. Gherlan,
Șc. de Aplicație

Un an de muncă pentru ȚARĂ și REGE

— Din realizările străjerești ale Legiunii Mureș —

Aplicarea programului străjeresc, cristalizat prin deviza atât de expresive „Credință și Muncă pentru Țară și Rege”, a început în acest județ abia la începutul anului 1936.

Până atunci, mișcarea străjerească era abia începută la câteva instituțiuni școlare din acest județ. Dorința era stăruitoare, aproape la toate școlile secundare și primare din județ, ca să cunoască cât mai curând crezul străjeresc și să intre cu un ceas mai înainte, elevii școalelor, în armata albă, bravă și însuflețită, comandată de Înțeleptul Suveran, Marele Străjer, Ctitorul și Indrumătorul spiritual al ei.

Cu toate că străjeria a intrat în cuprinsul acestui județ, de un timp relativ scurt, totuși mișcarea străjerească a dat dovadă de multă însuflețire și realizările multiple arată că legiunea Mureș se însurcă cu mândrie și demnitate, alături de celelalte Legiuni din Țară, cari cu mulțumire pot privi la trecutul celor câțiva ani trăiți în disciplina crezului străjeresc.

Bilanțul de activitate dela Legiunea Mureș, pe cât este de bogată în fapte străjerești tot pe atât este de promițătoare pentru viitoare înfătuiri și vrednicii.

Comandamentul acestei Legiuni a fost încredințat la începutul primăverii anului 1938, D-lui **Dr. Eugen Nicoară**, Inspector sanitar general sanitar, Prefectul șoimilor din jud. Mureș, și încercat luptător pe teren cultural și național. Nu se putea ca d-l dr. Nicoară, care a adus o a tât de viguroasă și însuflețită contribuție la realizarea programului „Astrei”, să lipsească din rândurile străjerești, Domniașă fiind un străjer înăscut.

Legiunea Mureș numără astăzi 134 Comandanți străjeri, recrutați dintre cei mai destoinicii profesori și învățători.

Muncă pentru Țară și Rege

Stolurile, aproape toate s'au întrecut între ele în efectuarea muncii ce-au închinat-o binelui obștesc.

Constituie un merit deosebit îndeplinirea devizei prin fapte, cari stârnesc prețuirea justă și admirațiunea tuturor față de străjerii Țării.

In primăvara anului 1938, cu prilejul sădării pomilor, în perioadă întreagă străjerii din Legiunea Mureș au plantat în total: 2.000.000.— brazi, 5.000.000.— stejari, 400.000.— salcâmi, 1.050.— nuci, 5.600.— meri, peri, pruni, etc.

S'au săpat, de către elevii-străjeri, 27.350 m. șanț, s'au reparat 275 poduțe, s'au nivelat terenuri accidentate. Măinile lor harnice au dat îngrijire mormintelor. Au îngrijit monumentele eroilor, au reparat și troițe și au ridicat 36 troițe noi făcute de mâinile lor. S'au curățit, de către ciuibușoarele de serviciu, bisericile din localități. Au plivit 7 ha. de holdă la văduve și bolnavi. S'au adus lemne din pădure pen-

Efectivul total este de 18.311, care număr se repartizează: 8.161 elevi străjeri, 3.573 străjeri și 4.577 extra școlari, dela 122 unități străjerești.

Județul Mureș are în total 225 școli, dintre cari 108 străjerițe, iar 117 nestrăjerițe.

În cursul anului 1938 s'a introdus străjeria la 34 de școli. Au ridicat pavilion Național 38 școli.

Comandă stoluri 85 Comandanți și 49 Comandați-străjeri comandă centuri.

Cincizeci și unu de stoluri au înființat câte-o cooperativă școlaro străjerească, pentru a pune la dispoziția elevilor-străjeri recvizitele și materialul școlar necesar, cu prețuri cu mult mai avantajoase decât în comerț.

32 de stoluri au procurat câte-un „Dulap de prim ajutor”, cu medicamente și pansamente de primă necesitate.

15 stoluri cu aparate de radio.

19 unități ascultă ora de radio datorită buneii-voinți a comandanților de stol și a altor oameni de bine cari le pun la dispoziție aparate personale, cărora, pe această cale, le aducem cuvenitele mulțumiri și laude.

23 stoluri au înființat Cantine străjerești, pregătind și distribuind masa pentru străjerii săraci sau cu locuința departe de școală.

Tot pe această cale, mulțumim căldutos mărinoșilor donatori de alimente, bani, etc., în sufletul cărora a avut ecou glasul de ghemare al Marelui Străjer și al destoinicului Ministru al Sănătății, de unde au venit îndrumările de părintească grijă pentru copiii neamului.

18 stoluri au economii la CEC poștal în valoare totală de 29.000 lei, obișnuind străjerii de mici a face economii și a prețui banul.

Aproape toate școlile străjerite au muzee străjerești și biblioteci.

În școli și bolnavii săraci din sat, lăindu-le și așezându-le.

Au așezat 10 vagoane tăiate cu circularul la Spitalul Reghin.

Douăsprezece stoluri au curățit 52 ha. izlazuri comunale. S'au adunat 142 dal. ghindă care parte a fost semănată, partea a fost valorificată în bani pentru necesitățile statului. Din materialul adunat și sortat de ei, confecționează serii întregi de lucruri manuale: coșuri de nule, rogojini din pânză, ștergătoare de picioare din lemn, cuțite de ras noroiul, cuiere, rase pentru tablouri, perii pentru baine și ghete, scăunele etc.

Străjerii școlilor secundare au executat tablouri în creion și aquarele obiecte casnice diferite iar elevii Liceului Industrial Tg.-Mureș și ai Căminului de ucenici au executat obiecte de metal, lemn, stofe, etc.

Deasemenea s'au executat obiecte casnice de mare preț ca: pălării de pai, ciorapi, sfetere etc.

(Continuare în pagina IV-a)

Învățătorul în cadrul noii vieți de stat.

Schimbările de început de veac sub care trăește țara noastră de mai bine de un an, au adus și în viața învățătorului prefaceri radicale.

Două sunt aspectele în care se pot grupa munca și eforturile învățătorului către noua viață la care este chemat poporul român: primul este cel creat de noua îndrumare a vieții sociale prin Constituția Regele Carol al II-lea, iar cel de al doilea constă în noua așezare a muncii învățătoarești în școală în afară de școală.

În școală, *noua programă analitică* pune activitatea învățătorului pe bazele celor mai noi principii pedagogice, făcând din munca rutinară și searbădă de până acum o acțiune educativă luminată și conștientă, care împletită în chip atât de armonios cu *străjeria*, va duce la ridicarea unui tineret muncitor și vrednic, călăuzit de cultul muncii pentru Neam și Rege. Iar încadrarea acestui tineret în *viața de grup*, va pune definitiv capăt mâine tuturor tendințelor de destrămare, pe care un individualism deșănțat și inconștient le actualizase atât de puternic în ultimul timp.

În afară de școală, noua lege a *Serviciului Social*, care vrea să îndrumeze și să coordoneze atât de strâns toate eforturile pentru ridicarea satului, oferă, prin Căminul Cultural, un cadru de adevărată muncă creatoare pentru învățător. Activitatea culturală pe care o inaugurează această lege, are la bază o nouă concepție despre cultură și rosturile ei în viața satului. Fondată pe realitățile materiale și sufletești locale, precum și pe tendințele naturale de evoluție ale acestor realități, noua acțiune culturală va greța pe viața și spiritul conservator al săteanului, nevoi superioare și permanente de îmbunătățire a acestei vieți.

Pe teren social, noua Constituție scoate viața publică a învățătorului din băltoaca în care s'a bălăcit până acum și, în cadrul intereselor de breaslă armonizate cu interesele superioare de Stat, îi dă o nouă organizare prin „*Frontul Renașterii Naționale*”.

Iată aspectele sub care poate fi privită viața învățătorului în noua structură a școlii și vieții sociale românești.

Iată imperatiile vremurilor pe care le trăim!

În fața acestor imperatiile, atitudinea învățătorului nu poate fi decât una: aceea de identificare totală cu noua ordine și cu noul spirit de muncă, atât în școală cât și în afară de școală.

Pentru aceasta, e necesar mai întâi un sever examen de conștiință:

Cine nu este convins că viața școlii de până ieri nu mai corespunde spiritului vremurilor și nevoilor Neamului.

Cine nu este convins că însăși viața noastră socială și națională merge spre continuă destrămare, — acela care nu are adânc înrădăcinate aceste convingeri, — nu merită viața nouă la care suntem chemați.

O, desigur, viața aceasta nouă cere să renunțăm la egoismul și comoditatea de până acum; ea ne cere o muncă luminată și continuă; ne cere sbucium și frământare, pentru că numai astfel vom putea să dăm conținut real cadrului de viață ce ni s'a fixat nouă, învățătorilor.

Dar când oare s'a putut crea ceva în viața aceasta fără sbucium și fără jertfă?

Și dacă generațiile trecute de dascăli au știut să-și dea întregul lor tribut pentru ridicarea satelor, datorită generației de astăzi este să fie la înălțimea timpurilor.

Toți acei cari desprind sensul adânc al vremurilor, toți acei dornici să fie pionierii în munca nouă la care suntem chemați în viața școlii și a Neamului, să treacă în primele rânduri, cu convingerea fermă că dau o contribuție mai mare la clădirea sufletului României de mâine.

GH. ANIȚEI

Revizor școlar j. Mureș.

ȘTIRI ȘI FAPTE

Un an de luptă și muncă pentru Țară și Rege.

(Continuare din pagina III-a)

Stolurile comunelor: Teaca, Iuda, Pietriș, Deda-bistra, Deda, Mureș-Mort, Gurghiu, Adrian, Cozma, Ocnia, Milaș, Vătava, au legat cărți cu dexteritate de adevărați specialiști. La fel stolul școlii normale din Tg.-Mureș și gimnazul Petru Maior din Reghin.

Sau adunat, de către 12 stoluri, plante medicinale (nalbă, flori de soc, ienă, teiu, mușețel, chinin, săcărea, etc). 16 stoluri au adunat o cantitate de 3.000 Kg. fier vechiu pe care l-au donat Ministerului Apărării Naționale.

Manifestări străjerești

Sau organizat un număr de 200 serbări străjerești, bine reușite.

Pentru Avionul Străjii Țării, unitățile dela această Legiune au adunat suma de lei 36.730. Unitățile străjerești: Liceul Papiu Ilarian, Industrial, Comercial, Școala Normală, Căminul de ucenici din Tg.-Mureș, Gimnaziul Petru Maior din Reghin, Școala Primară Vătava, Pietriș, Măgheran și răpa, au aranjat expoziții străjerești.

S'a distribuit, în săptămâna străjerilor, 386 premii, în cărți, obiecte de gospodărie, revizite școlare, de valoare însemnată.

Cu prilejul sărbătorilor de Crăciun, toate stolurile au organizat sărbătoarea datinelor străbune: steaua, turca, buhaiul, colinde, plugușorul etc.

Sau format echipe de colindători, la sate și orașe, adunând alimente, haine, combustibil, bani și s'au distribuit săracilor, în sumă totală de 179.000 lei.

Tabăra șefilor de cuib

La 1 Iulie 1938 Comandantul Legiunii a organizat o tabără școlară, pentru pregătirea șefilor de cuib în regiunea pitorească, Ibănești-Pădure, în drumul de vânătoare al Marelui Străjer, cu un efectiv de 100 străjeri, pe timp de 18 zile, cheltuindu-se 135.400 lei.

Pe lângă educațiunea făcută în disciplină și spirit străjeresc, străjerii din tabără au îndeplinit o muncă de folos obștească demnă de toată lauda și anume:

Au reparat exteriorul Bisericii din cătun, au construit un trotuar în fața Bisericii din piatră de râu, sau îngrijit mormintele, au înt rit și diguit malul râului de pe lângă drumul ce duce la Casa Națională în lungime de 300 m., au îngrădit curtea școlii din cătun, au reparat 5 podețe, au clădit 60.000 cărămizi la Casa Națională, materialul dela aceste înlăpturi în valoare de 39.630 a fost donat de către d-l dr. Eugen Nicoară Comandantul Legiunii Străjerilor-Mureș, deasemenea s'au organizat 3 serbări străjerești în Ibănești-Pădure și Ibănești-Sat.

Pentru susținerea străjerilor a contribuit Prefectura județului, Primăria, Camera de Agricultură din Tg.-Mureș și Primăria Reghin și Comandantul Legiunii, cărora Straja Țării le aduce sincere mulțumiri pentru sprijinul acordat, precum și comandaților străjeri prof. Nic. Pinteș, Eugen Chindea, inv. Nicolae Cotta, Ion Lebadă, Iustin Handrea, Dan Ion și Zuga Petre, cari au dat instrucțiuni străjerilor și au format statul major alături de comandantul Legiunii.

Calea fiind deschisă, drumul fiind bătătorit viitorul poate fi privit cu încredere și mândrie spre binele Neamului și spre mândria Marelui Străjer.

Inmormântarea I. P. S. S. Patr. Miron

Marți dimineața a avut loc la Patriarhie slujba religioasă pentru înmormântarea rămășițelor pământești ale I. P. S. S. Patriarhului dr. Miron Cristea.

La ora 10.30 cortegiul, în frunte cu mitropolitul Nicodem al Moldovei, Nicolae Bălan al Ardealului a sosit la catedrală.

În catedrală erau prezenți toți membrii consiliului național al „Frontului Renașterii Naționale“. Dintre consilierii regali, au ținut să fie de față dnii: profesor N. Iorga, dr. Al. Vaida-Voevod și dr. C. Angelescu.

Sosesc apoi demnitarii Curții Regale în frunte cu dl Ernest Urdăreanu, ministru al Palatului și lt. col. Dimăncăeanu, aghiotant al Marelui Voevod Mihai.

Pe treptele Patriarhiei așteptau sosirea M. S. Regelui, dl Armand Călinescu, președinte al Consiliului și înalți demnitari.

Sosirea M. S. Regelui Carol II.

La ora 11 precis și-a făcut apariția M. S. Regele Carol II, însoțit de Marele Voevod Mihai.

La Alba-Iulia

— Inchinare M. S. Regelui Carol II. —

(Continuare din pagina I-a)

Să ne aducem aminte de Evanghelia dintr'una din duminicile trecute, care ni-se potrivește și nouă celor de azi.

Suntem și noi risipitori și rătăciți. — Risipit-am 20 de ani, ca fiul risipitor, partea noastră cea mai sfântă din moștenirea bogată ce ne-au lăsat-o cei opt sute de mii de eroi cari s'au jertfit, ca și Domnul Christos, pe crucea mântuirii noastre din jugurile robiilor streine.

Rătăcit-am 20 de ani prin deșerturile pusturilor sufletești, lepădându-ne de crucea Lui Christos, de mormintele părinților, de vatra familiei de cântecul doinelor, de vraja jocului românesc, de legile și datinele străbune, de farmecul portului național.

Risipit-am și am rătăcit 20 de ani și, vai, ce cumplit am sărăcit!

Dar să ne întoarcem ca fiul cel rătăcit din Sfânta Evanghelie și ca el să zicem.

Ne vom întoarce la tatăl nostru și noi, la tatăl tuturor Românilor, la Regele nostru al tuturor și-i vom zice:

„Părinte preabunule, greșit-am înaintea cerului și a Măriei Tale, iartă-ne!“

„Noi știm că inima Ta pururea e deschisă pentru fiii neamului Tău. — Noi știm că din pruncia La regească neîncetat Te-ai străduit să faci bine pentru noi“.

„Noi știm că erai abia tânăr școlar când ți-ai oferit avutul tot, adunat ban cu ban, pentru ridicarea a 3 școli mari pentru românii mici din Muntenia, Moldova și Dobrogea“.

„Noi știm că erai încă Prințul tânăr când din dragoste față de noi ai întemeiat Fundațiile Culturale „Principele Carol“ pentru luminarea Neamului prin cultură“.

„Noi Te-am admirat ca tânăr Căpitan, Comandant al Regimentului 7 Vânători de Munte, ducându-l la gloria luptelor dela Gireșoia, și Te-am văzut încurajând vitejii Neamului în apărarea pământului din triumful morții și am simțit mângăierea împărtășită răniților în lupte pentru apărarea Patriei“.

„Noi ne amintim cu mândrie de avântul ce ai dat Măria Ta, aviației române, marinei românești, oșteriei și ofițerului român și nu vom putea tăcea fără de-a spune gândul plin de dragoste de Neam și Țară, pentru asigurarea viitorului prin înființarea pregătirii premilitare și a Străjii Țării, pentru a întări pe cei mici și a-i îndemna pe toți pe calea cea bună“.

„Tot Măria Ta ne chemi și acum pe Frontul Renașterii Naționale; la o nouă viață luminoasă și plină de înălțare.“

„Măria Ta ai strigat apelul și iată se prezintă țara toată, Neamul întreg răspunde la apel“.

„Te urmăim așa cum urmează pe Musolini toți Italienii și pe Hitler toți Germanii. — Măria Ta ești Mântuitorul României întregite“.

„Admirăm și cinștim națiunile mari cari își iubesc și ascultă conducătorii lor înțelepți. — Avem și noi această datorie“.

„Iubim și noi și ascultăm cu aceeași credință nebiruită, și cu aceeași sfântă și mistică putere, înțeleptul nostru Suveran, care Te rogi pentru toți, Te gândești pentru toți, lupți, muncești și suferi pentru toți, pentru toată țara, pentru neamul întreg deci, toți suntem ai Tăi, toți Te ascultăm și Te urmăim, suntem alături de Măria Ta în frontul cel mare și aici, în Cetatea Gloriosului Mihai și a lui Ferdinand, și pe pulberea sângelui sfinților martiri și mucenici, facem legământul cel nou, de-a lupta pentru Credință, Rege, Neam și Țară“.

Dr. Eugen Nicoară.

Programul nostru

(Continuare din pagina I-a)

Vrem, aici, unde patimile politice au fost atât de crâncene, atât de nedrepte, să realizăm unirea tuturor oamenilor de muncă, tuturor oamenilor cari cred în nevoia și în puterea acestei renașteri naționale.

Țara va renaște prin renașterea noastră a tuturor!

Veniți dar cu toții în Frontul renașterii naționale, veniți în rândurile Străjeriei, veniți în rândurile Serviciului Social, veniți să aduceți cu toții prinosul nostru de Muncă de Credință pentru Rege și Țară!

Veniți Români!
Vă așteptăm!

„Renașterea Mureșului“

Știri

Mulțumiri. Renașterea Mureșului

aduce și pe această cale călduroase mulțumiri dlui medic general dr. Eug. Curta, primarul orașului Târgu-Mureș pentru sprijinul acordat ziarului nostru. Sprijinul Dsale e atât de important încât ne face o deosebită plăcere să recunoaștem aici că Dsa e adevăratul ctitor al „Renașterii Mureșului“.

Domnii comandanți străjeri, de învățători, cucernicii preoți și toți înștașii satelor noastre sunt rugați să trimită tot felul de informații cu caracter străjeresc, cultural, economic, pentru a le publica în ziarul nostru.

Informațiile vor fi scrise scurt, citeț, pe o singură pagină, exacte și obiective. Vrem să fim oglinda vieții românești din întreg ținutul Mureșului.

Articolele cari din cauza lipsei de material n'au putut intra în acest număr, vor apărea în numărul viitor.

Societatea pentru Profilaxia Tuberculozei ființa Târgu-Mureș a ținut adunarea generală Joi, 12 Martie ora 6 d. m. în sala nr. 1 a Primăriei Tg.-Mureș. Au participat numeroși membri.

Extern

Cehoslovacia nu mai există

Incepând din ziua de 15 Martie 1939, Cehoslovacia a încetat de a exista.

Din cauza marilor desbătăliți dela Cehi și Slovaci, aceștia din urmă s'au declarat independenți cerând sprijinul Germaniei.

Germanii au cuprins întreg teritoriul ceh, acordând cehilor o simțită autonomie culturală și administrativă în cadrul statului german. Slovacia rămas independentă.

Ungurii au intrat în Ucraina și au început lupte crunte.

România e cu ochii în patru, putând da uitării pe frații noștri din Ucraina.

La Cinema Capiro

Duminecă la orele 11-3.

Spaima indienilor